

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 04-07-2017
Enhed: SPOLD
Sagsbeh.: SUMTK
Sagsnr.: 1703566
Dok. nr.: 360747

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 4. maj 2017 stillet følgende spørgsmål nr. 835 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 835:

”I forlængelse af samrådene om responstider i det præhospitale beredskab samt hjertestartere og det nuværende akutberedskab afholdt den 25. april 2017 i Sundheds- og Ældreudvalget, jf. samrådspm. CO-CQ og CØ-DA, bedes ministeren udarbejde en oversigt over akutberedskab i Danmark fordelt efter regioner og med angivelse af de forskellige aktører, f.eks. frivillige akuthjælpere og øvrige, der kan forestå eller bistå med akuthjælp.”

Svar:

Til brug for min besvarelse af spørgsmålet har ministeriet anmodet Danske Regioner om bidrag.

Danske Regioner har oplyst:

”

	Antal ambulanceberedskaber	Bemanning af ambulanceberedskaberne	Øvrige professionelle enheder
Hovedstaden	51 ambulanceberedskaber.	Heraf 14 paramedicinerbemandede ambulancer, som disponeres til hjertestop.	4 døgnbemandede, en delvis døgnbemandet og en dagbemandet akutlægebil. Hertil kommer 25 liggende sygetransporter på hverdage og 8 liggende sygetransporter i weekenden.
Sjælland	84 beredskaber. Heraf 68 ambulancer som suppleres af 16 sygetransportkøretøjer, der bistår med liggende og hvilende transport (kategori D kørsel).	Heraf 24 ambulancer døgnbemandet af paramediciner.	4 akutbiler døgnbemandet af paramediciner. Dertil et udrykningskøretøj tilknyttet AMK-vagtcentralen, som bemannes med AMK-lægen samt paramediciner. En Præ- og Interhospital transportenhed (PIT), som bemannes med

			AMK-læge samt paramediciner som lægeassistent, til akutte inter-hospitale transporter.
Syddanmark	<p>84 beredskaber, heraf: 66 Ambulancer 14 ST-beredskaber 4 Sygeplejersketransporter.</p> <p>Ambulancer og lignende sygetransporter (ST) ses under ét, fordi flere liggende sygetransporter aflaster ambulancerne og gør, at ambulancerne har mere ledig tid, til de akutte patienter.</p>	<p>Af ambulancerne er 13 bemandede med paramediciner.</p> <p>Sygeplejersketransporter er udover chauffør bemandede med en sygeplejerske.</p>	<p>6 døgndækkende akutlægebiler, der er bemandede med en speciallæge i anæstesi og en lægeassistent (ambulancebehandler).</p> <p>3 døgndækkende akutbiler, bemandede med paramediciner.</p>
Midtjylland	<p>66 ambulanceberedskaber.</p> <p>Derudover har regionen tre ubemandede specialkøretøjer: 1 baby-lance og 2 XL/senge-ambulancer.</p> <p>Herudover har regionen 26 enheder til liggende/hvilende sygetransport på hverdage og 4 i weekender/på helligdage</p>	<p>Der er aftale om paramedicinerbemanding af fire døgndækkende ambulancer i regionen.</p> <p>Derudover kan ambulanceleverandørerne vælge et bemandede ambulancer med paramedicinere. Disse paramedicinere har også mulighed for at anvende deres kompetencer.</p>	<p>9 akutlægebilsordninger samt 3 akutbilsordninger.</p> <p>Akutlægebilerne er bemandede med en speciallæge i anæstesi og en lægeassistent (ambulancebehandler).</p> <p>Akutbilerne er bemandede med en anæstesisygeplejerske og en ambulancebehandler eller paramediciner.</p>
Nordjylland	<p>Det er jf. kontrakt, leverandøren, der dimensionerer ambulancetjenesten med henblik på at overholde serviceniveauet. Der er ca. 35 ambulancer.</p>	<p>Ambulancerne er bemandede jf. gældende lovgivning, med ambulancebehandler og ambulanceassistent. Der kan være paramedicinere på ambulancerne ligeledes, men det er ikke et krav jf. kontrakt.</p>	<p>2 døgnbemandede akutlægebiler og 5 døgnbemandede akutbiler bemandede med paramediciner og 2 periodevis dækkede akutbiler bemandede med ambulancebehandlere, der har kompetencer, til at agere alene på et skadested.</p>

Akutlægehelikopteren

Siden den 1. oktober 2014 har de fem regioner i fællesskab sørget for, at tre døgnbemandede akutlægehelikoptere flyver ud og behandler akut syge og tilskadekomne patienter, hvor tiden er knap, og afstanden til behandling er lang. Det kan f.eks. være ved en blodprop i hjernen eller i hjertet og ved svær tilskadekomst. De tre helikoptere hører til på baserne i henholdsvis Ringsted, Skive og Billund og dækker hele Danmark.

En gennemgang af flyvningerne i 2016 viser, at de fleste missioner gik til kommuner i det vestlige og sydlige Jylland, de sydøstlige kommuner på Sjælland samt på øerne Samsø, Ærø, Læsø og Bornholm. Helikopterordningen er dermed med til at sikre, at tyndtbefolkede yderområder kan få hurtig adgang til specialiseret behandling. Ved hurtigt at kunne transportere kritisk syge og alvorligt tilskadekomne patienter til den rette behandling, skaber akutlægehelikopterne større tryghed i de dele af landet, hvor der bliver længere til nærmeste specialiseret behandling i takt med etableringen af den nye sygehusstruktur.

Ud over den landsdækkende akutlægehelikopterordning anvendes også akutlægehelikopteren i Niebüll syd for grænsen samt redningshelikoptertjenesten med baser i Skrydstrup, Roskilde og Aalborg.

Frivillige og øvrige ordninger i de fem regioner

Region Sjælland

For at opfylde målet om at skabe bedre muligheder for hurtig akuthjælp i regionens tyndt befolkede områder er der blevet etableret en række ordninger med kommunale nødbehandlerenheder og frivillige 1-1-2-akuthjælpere i hele regionen.

De kommunale nødbehandlerenheder er i dag indsat syv steder i regionen, hvor der ikke er et aktivitetsmæssigt belæg for et fast ambulanceberedskab. Nødbehandlerenheden er bemannet med en kommunal deltidsansatte brandmand, der har en udvidet førstehjælpsuddannelse. De har et udrykningskøretøj med førstehjælps- og kommunikationsudstyr til rådighed.

Nødbehandlerne kan kaldes ud døgnets 24 timer af regionens AMK-Vagtcentral. Det er de tekniske disponenter, som kalder nødbehandleren ud i forbindelse med akutte kørsler af kategori A, hvis den tekniske disponenter vurderer, at en nødbehandler vil kunne være fremme mindst fem minutter før ambulance og/eller akutbil. I tilfælde af hjertestop sendes nødbehandleren dog automatisk, hvis vedkommende er tættest på hændelsen, eller hvis det ekstra mandskab på stedet kan tilføre en behandlingsmæssig værdi.

Ordningerne er placeret i Rødby, Gørlev, St. Heddinge, Sorø, Stubbekøbing, Jyllinge og Kirke Hyllinge.

Samlet set indgår 63 antal nødbehandlere i de syv ordninger. De blev kaldt ud 1.858 gange i 2016, med en gennemsnitlig responstid på 6:14 minutter.

I samarbejdet med lokale frivillige har Region Sjælland etableret 1-1-2-akuthjælperordninger, der er baseret på en frivillig indsats. De i alt 17 ordninger er etableret i dele af regionen, hvor det kan være vanskeligt for ambulancetjenesten at være hur-

tigt fremme, og hvor der aktivitetsmæssigt hverken er belæg for et ambulanceberedskab eller en kommunal nødbehandlerenhed. Ordningen er i regionens yder områder og på ikke-landfaste øer.

I alt er der tilknyttet 159 frivillige til de 17 eksisterende ordninger, der findes henholdsvis i Agersø, Askø, Bisserup, Bogø, Borre, Egebjerg, Fejø, Femø, Hjelm, Langø, Nekselø, Omø, Orø, Onsevig, Røsnæs, Sejerø og Sj. Odde.

1-1-2 akuthjælperne blev kaldt ud 283 gange i 2016.

Region Syddanmark

Region Syddanmark har etableret såkaldte "First Responder ordninger" de steder, hvor det tager længst tid for regionens præhospitale enheder om at komme frem: små øer uden broforbindelse, næs mv.

First Responder ordningerne består af frivillige akuthjælpere, brandmænd, hjemmesygeplejersker mv. First Responder ordningerne i Region Syddanmark udkaldes via et akuthjælperudkaldssystem samtidigt med ambulancen og First Responderne tildeles forskellige roller, f. eks. kan en person begive sig direkte til hændelsesstedet, en person henter nærmeste offentligt tilgængelige hjertestarter, og en person viser vej for ambulancen.

Der er First Responder ordninger, der udkaldes ved ambulance A-udkald på Nordals, Langeland, Ærø, Helnæs, Aarø, Hjortø, Drejø, Strynø, Bjørnø, Avernakø, Skarø, Keg-næs, Mandø, Lyø, Birkholm, Barsø, Rømø, Vamdrup, Sommersted, Fjelstrup, Felsted og Varde Kommune. Ordningen i Varde Kommune er med hjemmesygeplejersker.

I alt har regionen oprettet 22 first-responder ordninger med ca. 500 first-respondere. Der er også en ordning med ud kald af praktiserende læger på Ærø.

Præhospitalsudvalget i Region Syddanmark har den 8. maj 2017 indstillet til regionsrådet, at der etableres en ordning med frivillige førstehjælpere, der udkaldes til hjer-testop i hele Region Syddanmark. "Projekt Danmark redder liv" laves i samarbejde med Dansk Folkehjælp. Der forventes opstart i efteråret 2017. Region Syddanmark har fået 85.000 kr. i støtte fra Sundheds- og Ældreministeriets pulje vedr. udbredelse af akuthjælperordninger til videreudvikling af akuthjælperudkaldssystemet, så der kan udkaldes til medicinske hjertestop i den del af regionen, der ikke er dækket af akuthjælperordninger.

112-Akuthjælpere og de kommende 112-førstehjælpere gennemgår uddannelse før de rykker ud. Der er repetitionsuddannelse med mellemrum.

Region Midtjylland

Region Midtjylland har siden 2011 arbejdet systematisk med at udbrede 112-førstehjælperkorps til de af regionens områder, hvor der er længere responstid på professionel præhospital hjælp.

Det er politisk besluttet, at Region Midtjylland i 2017 skal etablere fem nye 112-førstehjælperkorps, så regionen når op på 30 korps. Derudover planlægges der lige nu med to nye ordninger, som ligeledes ønskes etableret i 2017. Aktuelt har Region Midtjylland ca. 300 frivillige 112-førstehjælpere tilknyttet korpsene, men med etableringen af de nye korps forventes der at blive ca. 350-375 frivillige

Region Midtjyllands frivillige 112-førstehjælpere uddannes i at sikre borgerne hurtig og relevant førstehjælp ved hjertestop eller mistanke herom. 112-førstehjælperne rykker ud i deres lokalområde og er derfor et godt supplement til det professionelle præhospitale beredskab. De første 112-førstehjælperordninger blev etableret i den nordvestlige del af regionen og på flere af regionens øer. På baggrund af gode erfaringer herfra udviklede regionen et koncept for udvælgelse af nye ordninger, hvor kriterier som responstid, indbyggertal, infrastruktur, afstand til nærmeste ambulance-base mv. indgår i vurderingen af nye ordningers placering.

Region Nordjylland

Regionen har i 2010 etableret 1-1-2 akuthjælperordninger, og har i dag 10 ordninger rundt om i regionen. Ordningerne er etableret i områder, hvor der erfaringsmæssigt er udfordringer med forholdsmæssige lange responstider.

1-1-2 akuthjælperne er en udvidet førstehjælpsordning, der i Region Nordjylland består af 10 ordninger, hver især ca. bestående af 20-25 frivillige borgere der, inden for et givent distrikt, rykker ud og yder førstehjælp på anmodning fra AMK-vagtcentralen.

Der findes således 1-1-2-akuthjælperne i henholdsvis Øster Assels, Karby, Nørre Vorupør, Stenbjerg, Sillerslev og Agger/Krik, Frøstrup, Aalbæk, Mou/Egense samt i Øster Hurup/Als.

1-1-2 akuthjælpernes funktion er at påbegynde førstehjælp og berolige både borgeren og de pårørende. En 1-1-2 akuthjælper har af regionen fået et udvidet førstehjælpskursus i bl.a. hjertemassage, brug af hjertestarter, brug af iltapparat, måling af blodsukker, førstehjælp ved fremmedlegeme i halsen mv. Samtlige akut-hjælperne deltager løbende på regionens vedligeholdelseskurser, der sker under tilsyn af regionens præhospitale leder.

Der indgås individuel aftale mellem regionen og den enkelte akuthjælper med henblik på at sikre, at tavshedspligten overholdes, og beskrive at behandling sker under lægelig delegation.

Sms-hjertestop-ordninger

Region Nordjylland tilbyder interesserede borgere/områder en SMS-hjertestop-ordning, der indebærer, at der oprettes en liste over mobil telefonnumre for borgere i et afgrænset geografisk område. I tilfælde af, at AMK-Vagtcentralen får en melding om, at en borger i dette område har fået hjertestop, vil medlemmerne på sms-listen modtage en sms fra AMK-Vagtcentralen med oplysninger om sted for hændelsen. Den enkelte modtager på sms-listen kan herefter vurdere, om han/hun vil reagere på sms'en.

Til forskel fra 1-1-2 akuthjælperne stiller regionen ingen særlige krav til deltagerne i SMS-hjertestopordningen. Det forventes, at de, der tilmelder sig til ordningen, har et basalt kendskab til genoplivning, og at de har lyst til at yde en indsats, hvis en medborger i deres område får hjertestop, og dermed være med til at øge chancerne for overlevelse. Listen over telefonnumre administreres via en webadgang, som Region Nordjylland stiller til rådighed for en kontaktperson i området. Kontaktpersonen har til opgave at vedligeholde navne og telefonnumre på de, der er tilmeldt ordningen.

Det understreges fra Region Nordjyllands side, at SMS-hjertestop-ordningen er baseret på frivillighed fra deltagerne. Deltagere er ikke omfattet af særlige tilbud om uddannelse eller kurser fra Region Nordjyllands side og arbejder ikke på lægelig delegation. Der er ikke nogen former for forsikringer eller andre særlige forhold relateret til deltagelse i ordningen eller udførelsen af opgaven, så det er deltagernes eget ansvar at have en eventuel ulykkes- og ansvarsforsikring. Der er pr. 16. februar 2017 etableret 18 sms-hjertestop-ordninger i Region Nordjylland, og der er yderligere 5 ordninger under etablering.

Kommunalt samarbejde

Region Nordjylland har lavet et samarbejde med Frederikshavn Kommune omkring anvendelse af kommunens hjemmesygeplejersker til hjertestop. Alle kommunens køretøjer, der anvendes af hjemmesygeplejerskerne er udstyret med hjertestartere, og regionens AMK-vagtcentral har mulighed for at disponere køretøjerne til et hjertestop i Frederikshavns Kommune.

Region Hovedstaden

Region Hovedstaden arbejder på nuværende tidspunkt på ordninger, hvor frivillige supplerer de præhospitale ressourcer. Ordningerne forventes at være i drift efter sommeren 2017.

Region Hovedstaden har desuden sammen med TrygFonden og TV2 Bornholm tidligere gennemført et initiativ, hvor de i perioden fra september 2008 til september 2010 uddannede 10.000 bornholmere i hjertelungeredning. Derudover lærte 2.500 at betjene en hjertestarter, og antallet af offentligt tilgængelige hjertestartere på øen blev øget fra tre til 147. Før projektets start i 2008 trådte personer til med livreddende førstehjælp ved 20 pct. af tilfældene med bevidnede hjertestop uden for hospital, og ingen overlevede. I dag sker det i over 75 pct. af tilfældene.”

Jeg kan henholde mig til Danske Regioners oplysninger.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Tove Kjeldsen